

ryżko

STANISŁAW RYŻKO

(1910–1974)

Stanisław Ryżko urodził się 14 stycznia 1910 roku w Stanisławowie, powiat Mińsk Mazowiecki. W 1927 roku ukończył gimnazjum im. Romualda Traugutta w Brześciu nad Bugiem i podjął studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej. Studia ukończył w 1934 roku, z dyplomem inżyniera na sekcji prądów słabych (tak nazywano wówczas teletechnikę i radiotechnikę). Pod koniec studiów został zatrudniony na stanowisku asystenta (a następnie starszego asystenta i adiunkta) w Katedrze Radiotechniki. Podczas wojny brał udział w tajnym nauczaniu na Politechnice Warszawskiej oraz w walce z okupantem.

Po wojnie uczestniczył w odbudowie Politechniki Warszawskiej i Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego. W Instytucie tym kierował Zakładem Nadajników. Współpracował też z Polskim Radiem — od 1947 roku jako członek Rady Technicznej — oraz z przemysłem jako doradca. Owocem własnych badań naukowych był doktorat obroniony w 1948 roku przed Radą Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej z profesorem Januszem Groszkowskim jako promotorem.

Dalsze awanse naukowe to tytuł profesora nadzwyczajnego (1954) oraz profesora zwyczajnego (1962). Dowodem uznania jego osiągnięć zarówno na polu badań, jak i organizacji nauki, było powołanie w 1967 roku na członka korespondenta Polskiej Akademii Nauk.

Stanisław Ryżko miał istotny udział w zorganizowaniu nowego Wydziału Łączności w 1951 roku. W 1952 roku otrzymał nomina-

cję na kierownika Katedry Urządzeń Radiotechnicznych. Ważnym etapem rozwoju Katedry było połączenie jej z Katedrą Telewizji i zmiana nazwy na: Katedra Urządzeń Radiotechnicznych i Telewizyjnych.

Działalność organizacyjna Stanisława Ryżki na rzecz środowiska akademickiego wykroczyła daleko poza funkcję kierownika Katedry. Zajmował on na Politechnice Warszawskiej następujące stanowiska: prodziekana Wydziału Łączności (1950–1951), dziekana Wydziału Łączności (1951–1954), prorektora Politechniki Warszawskiej (1954–1955), prodziekana ds. naukowych na Wydziale Elektroniki (1966–1969). Od 1970 roku aż do śmierci kierował Instytutem Radioelektroniki jako jego pierwszy dyrektor.

Działał aktywnie w Radzie Wydziału Elektroniki i w Senacie Uczelni. Przewodniczył licznym komisjom oraz zespołom wydziałowym, senackim i rektorskim. Pełnił także wiele funkcji poza Uczelnią — był przewodniczącym Rady Naukowej Przemysłowego Instytutu Elek-

Słowa kluczowe

- radiotechnika
- technika nadawania radiowego
- wzorce częstotliwości

R

troniki i Przemysłowego Instytutu Telekomunikacyjnego, członkiem rad naukowych Instytutu Łączności, Instytutu Lotnictwa, Instytutu Technologii Elektronowej, Instytutu Tele- i Radiotechnicznego, Rady Ośrodka Badań Rozwojowych Elektroniki Próźniowej, Wojskowego Instytutu Łączności, Rady Naukowej ds. Metrologii przy Polskim Komitecie Normalizacji i Miar, pełnił też wiele funkcji doraźnych, często na wysokim szczeblu (był np. członkiem Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Łączności oraz Rady Głównej w Ministerstwie Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki). Był również przewodniczącym Polskiego Towarzystwa Cybernetycznego.

Stanisław Ryżko wyróżniał się niezależnością sądu i kompetencją. Te jego cechy doceniono także na arenie międzynarodowej. Jednym z dowodów był wybór na zastępcę przewodniczącego I Komisji Studiów Międzynarodowego Komitetu Doradczego Radiokomunikacji (Comité Consultatif Internationale Radiocommunications — CCIR, agenda ONZ) od 1956 roku. W tej roli Stanisław Ryżko kilkakrotnie przewodniczył obradom I Komisji w Genewie. Był również przewodniczącym Komisji I Pomiarów i Wzorców Komitetu Narodowego Międzynarodowej Unii Nauk Radiowych (Union Radio-Scientifique Internationale — URSI).

Przyczynił się wydatnie do budowy nowego Gmachu Elektroniki, do którego przeniósł Katedrę Urządzeń Radiotechnicznych w 1963 roku, jeszcze przed ostatecznym ukończeniem budowy.

Stanisław Ryżko zainicjował i włożył wiele wysiłku w budowę oraz tworzenie Zakładu Doświadczalnego ZDAR (Zakład Opracowań i Wdrożeń Aparatury Radioelektronicznej), którego zadaniem było wdrażanie wyników badań naukowych. Dzięki jego zaangażowaniu w Instytucie Radioelektroniki powstało m.in. kilka serii częstościomierzy — czasomierzy elektronicznych oraz układy rozszerzające zakres pomiarowy. Mierniki były produkowane przez ZDAR (także przez ZOPAN) i używane w wielu laboratoriach w Polsce.

W latach sześćdziesiątych zespół pod kierunkiem Stanisława Ryżki intensywnie rozwijał cyfrowe metody pomiarów, dążąc do osiągnięcia coraz wyższych częstotliwości. Wyniki prac nad pomiarami cyfrowymi opublikowano m.in. w zbiorowej książce pod jego redakcją *Elektroniczne mierniki zliczające* (Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, 1965). W 1966 roku

za prace nad rozwojem techniki cyfrowych przyrządów pomiarowych zespół ten uzyskał Nagrodę Państwową I stopnia w dziedzinie techniki. Prace nad cyfrową stabilizacją częstotliwości zostały nagrodzone w 1973 roku zespołową Nagrodą II stopnia Ministra Obrony Narodowej.

Stanisław Ryżko, w ścisłym związku z prowadzonymi wykładami na Politechnice Warszawskiej i w Wojskowej Akademii Technicznej, zajmował się rozwinięciem metod graficznych w zastosowaniu do projektowania obwodów dopasowujących w nadajnikach radiowych oraz optymalizacji warunków pracy lamp mocy i tranzystorów. Wyniki tych prac przyczyniły się do wzbogacenia dwóch podręczników. Pierwszy, *Urządzenia radionadawcze*, został wydany w 2 tomach przez Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej (1953, 1956). Drugi, *Wzmacniacze rezonansowe i generatory mocy*, którego współautorem był Jan T. Ebert, został wydany przez Wydawnictwa Naukowo-Techniczne (1968, drugie wydanie — 1971). Dorobek publikacyjny Stanisława Ryżki zawiera przeszło 70 pozycji, w tym 20 oryginalnych artykułów naukowych i 7 książek. Oddzielnym rozdziałem jego działalności było organizowanie konferencji i sympozjów naukowych.

Stanisław Ryżko ma szczególne zasługi w kształceniu kadry. Formalne osiągnięcia w tej dziedzinie wyrażają się liczbą 17 wypromowanych doktorów. Jednak liczba osób, które wiele mu zawdzięczają, gdyż stymulował ich poczynania naukowe, jest znacznie większa.

Za kształcenie kadry Stanisław Ryżko uzyskał w 1973 roku Nagrodę indywidualną I stopnia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Za osiągnięcia w dziedzinie dydaktyki otrzymał w 1963 roku Nagrodę indywidualną II stopnia, a w 1969 roku Nagrodę zespołową I stopnia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

Został także uhonorowany wieloma odznaczeniami państwowymi: Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżami Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, brązowym i srebrnym Medalem „Za Zasługi dla Obronności Kraju”.

Zmarł 7 kwietnia 1974 roku, w pełni sił twórczych.

W pierwszą rocznicę jego śmierci Wydział Elektroniki Politechniki Warszawskiej uczcił pamięć swojego profesora przez nadanie Jego imienia jednemu z audytoriów w Gmachu Elektroniki.